

КОРОТКОТЕРМІНОВИЙ КУРС УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ: ЗАВДАННЯ, ПІДХОДИ, РЕАЛІЗАЦІЯ

Оксана Тростинська

канд. філол. наук, доцент кафедри мовної підготовки
Навчально-наукового інституту міжнародної освіти
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
(61022, Харків, Майдан Свободи, 4); e-mail: okasana@ua.fm;
orcid: <http://orcid.org/0000-0002-2999-629X>

Валерія Комарова

старший викладач кафедри мовної підготовки
Навчально-наукового інституту міжнародної освіти
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
(61022, Харків, Майдан Свободи, 4); e-mail: valery.l.komarova@gmail.com;
orcid: <http://orcid.org/0000-0002-0588-2044>

У статті визначено завдання, підходи та окреслено шляхи реалізації короткотермінового курсу української мови для іноземних слухачів підготовчого відділення на прикладі курсу, розробленого викладачами кафедри мовної підготовки Навчально-наукового інституту міжнародної освіти ХНУ імені В.Н. Каразіна.

Після запровадження у ЗВО України англійської форми навчання (переважно на медичних спеціальностях) іноземні слухачі підготовчих відділень, які не володіють англійською, мають вивчати дві мови – англійську як мову навчання й українську як державну мову країни перебування та мову соціокультурного оточення. Обмежений обсяг аудиторних годин на вивчення української мови висуває перед викладачами та методистами низку завдань, головне з яких – розробка короткотермінового курсу, який у стислі строки має познайомити означений контингент студентів зі структурою української мови й сформувати комунікативну компетентність, достатню для їхньої соціалізації та культурної адаптації під час навчання в Україні, що відповідає початковому рівню володіння мовою А2.

У статті наведено вимоги до початкового рівня володіння мовою відповідно до загальноєвропейських рекомендацій щодо мовної освіти та описано стандарти володіння українською мовою як іноземною рівня А2.

Автори досліджують підходи і методи навчання, що відповідають меті й особливостями викладання короткотермінового курсу. Розглядається комунікативний підхід як найбільш задіяний у сучасній методиці

викладання іноземних мов, й української як іноземної зокрема, та його поєднання зі структурним підходом, дедуктивний і індуктивний методи навчання, лексичний підхід та граматико-перекладний метод, імпліцитний метод й інтерактивні технології навчання. Робиться висновок про актуальність та методичну доцільність їхнього використання під час розробки короткотермінового курсу української мови для іноземців.

Аналізується структура та зміст навчального посібника «Вивчаємо українську» (автори – В. Комарова, Т. Лагута, І. Сухова), створеного за матеріалами розробленого курсу. Серед навчальних видань з української мови для слухачів підготовчих відділень посібник вирізняють компактність, стислість та ретельний відбір навчального матеріалу, що відповідає комунікативним потребам іноземців – майбутніх здобувачів вищої освіти у ЗВО України англійською мовою та спрямований на формування у них україномовної комунікативної компетентності.

Ключові слова: *короткотерміновий курс, навчальний посібник, слухачі підготовчого відділення, українська мова як іноземна.*

Постановка проблеми в загальному вигляді. Головною метою навчання іноземних громадян на підготовчих відділеннях ЗВО є формування комунікативної компетентності в обсязі, достатньому для подальшого здобуття вищої освіти нерідною мовою. Відповідно, основна частина навчального часу в структурі освітнього процесу приділяється мовній підготовці іноземців. За навчальними планами підготовчих відділень до 70 відсотків аудиторних занять відводиться на вивчення мови подальшого навчання. Навіть після зменшення в останні роки загального обсягу навчальних годин на підготовчих відділеннях, пов'язаного зі змінами організаційних підходів до освітнього процесу, за яким на вивчення української мови у різних навчальних закладах залишається від 700 до 500 аудиторних годин, цього у цілому достатньо для формування у студентів загальної системи знань про мову, вмінь та навичок в усіх видах мовленнєвої діяльності (читання, письма, аудіювання та говоріння), розвитку усного й письмового монологічного і діалогічного мовлення, освоєння лексичного запасу мови навчання та соціально-культурного оточення.

Ситуація змінилася після запровадження у ЗВО України англійської форми навчання (переважно на медичних спеціальностях), оскільки тепер іноземні слухачі підготовчих відділень, які не володіють англійською, мають вивчати дві мови – англійську як мову навчання й українську як державну мову

країни перебування і мову соціокультурного спілкування. Оскільки підготовка до навчання й отримання вищої освіти є головною метою іноземців, на вивчення української мови у навчальних планах залишається невеликий обсяг аудиторних годин, що висуває перед викладачами та методистами низку завдань, головне з яких – розробка короткотермінового курсу української мови як іноземної, який у стислі строки має познайомити означений контингент студентів зі структурою української мови й сформувати комунікативну компетентність, достатню для їхньої соціалізації та культурної адаптації під час навчання в Україні.

Аналіз актуальних досліджень. Питання викладання української мови як іноземної на підготовчих відділеннях досліджували І. Жогіна, І. Кочан, Т. Лагута, Т. Масицька, Б. Сокіл, зокрема розглядалися особливості застосування комунікативної методики викладання української мови на підготовчих відділеннях (Ю. Трубнікова), лінгвістичні та психологічні засади навчання української як іноземної слухачів підготовчих відділень (Л. Селіверстова), проблеми вивчення ними української лексики (Н. Данилюк), принципи оптимізації навчального процесу (Т. Касьяненко), запровадження інноваційних технологій навчання (Л. Мацько, Т. Кудіна). Розроблено курси української мови для іноземних слухачів підготовчих відділень та навчально-методичне забезпечення до них [1; 2; 7; 11].

Однак створення короткотермінових курсів української мови як іноземної залишилося поза увагою дослідників і потребує науково-методичного обґрунтування та практичної реалізації, оскільки контингент іноземців, які на підготовчих відділеннях вивчають англійську як мову подальшого навчання в українських ЗВО, зростає з кожним роком. Це і визначає **актуальність** нашого дослідження.

Мета статті – розглянути завдання, підходи та шляхи реалізації короткотермінового курсу української мови для слухачів підготовчого відділення на прикладі курсу української мови як іноземної, розробленого викладачами кафедри мовної підготовки Навчально-наукового інституту міжнародної освіти ХНУ імені В.Н. Каразіна.

Викладення основного матеріалу. Як було зазначено вище, необхідність розробки короткотермінового курсу української мови

пов'язана з тим, що для її вивчення у навчальних планах підготовчих відділень для слухачів, що обрали англійську мову навчання, залишається не більше 100 годин аудиторних занять. За таких умов рівень володіння іноземцями українською мовою після закінчення підготовчого відділення не може бути вищим рівня А2. Відповідно до загальноєвропейських рекомендацій щодо мовної освіти початковий рівень володіння мовою (А1 – А2) передбачає, що особа розуміє і може вживати загальні фрази, найпростіші та широко вживані вирази, необхідні для задоволення конкретних потреб та пов'язані зі сферами повсякденного життя (елементарна інформація про себе та свою сім'ю, здійснення покупок, місце проживання, навчання тощо), зокрема представити себе чи іншу особу, запитати і відповісти на запитання про себе, може взаємодіяти на простому рівні й спілкуватися у ситуації, коли необхідний простий і безпосередній обмін інформацією на звичні теми [3].

У Стандартах рівнів володіння українською мовою як іноземною [8] визначено такі основні вимоги до рівнів А1 – А2. Під час слухання потрібно вміти визначити тему повідомлення, розуміти окремі вислови і короткі репліки у діалозі з повсякденного життя на відомі теми та короткі монологічні висловлювання (невеликі тексти розмовного стилю, прості описи). Під час читання необхідно розуміти загальний зміст коротких простих текстів на побутові теми, невеликих описових та оповідних текстів загальноосвітнього змісту, що містять найуживаніші та інтернаціональні слова, прості інструкції. У письмовій формі потрібно вміти описувати простими фразами особу, предмет, події, складати із простих речень коротку (обсягом до 15 фраз) розповідь про себе, свою сім'ю, навчання, робочий день, письмово передавати інформацію про зміст почутого або прочитаного, обмінюватися короткими письмовими повідомленнями у простих щоденних ситуаціях, уживаючи елементарні граматичні конструкції.

У монологічному мовленні інофон має вміти розповідати про себе, свої інтереси, своє життя, дім, місто, країну, робити коротке підготовлене повідомлення на відому тему, описувати своє навчання, розпорядок дня, розповідати про послідовність подій, висловлювати свою думку. У діалогічному мовленні потрібно вміти встановлювати контакт з іншою особою, знайомитися,

вітатися і прощатися, висловлювати пропозиції, дякувати, вибачатися, реагувати на репліки співрозмовника, ставити запитання та відповідати на запитання іншої особи, брати участь у обговореннях на знайомі теми, обмінюватися думками у повсякденних побутових ситуаціях, вступати і підтримувати діалог у магазині, кафе, банку, лікарні, транспорті та в ситуаціях, що відбуваються під час навчання, передавати основний зміст прочитаного або почутого.

Основні комунікативні ролі, в яких, за Стандартами, має орієнтуватися той, хто володіє українською мовою на початковому рівні, – знайомий, незнайомий, друг/подруга, член сім'ї, студент/студентка, викладач, покупець, пасажир, пацієнт та деякі інші. До комунікативних намірів, які потрібно вміти реалізовувати на цьому рівні, належать привертання уваги, встановлення контакту, знайомство, вітання, прощання, подяка, побажання, запрошення, уточнення інформації, відповіді на питання, підтвердження та заперечення інформації, висловлення уподобання, належності, часових, просторових та причинно-наслідкових значень.

Стандарти також описують обсяг граматичних знань, якими має володіти інофон на рівні A1 – A2. До них належать знання фонетичної та графічної систем української мови, відмінювання іменників, прикметників, займенників та числівників в однині та множині, знання основних значень відмінків в українській мові, дієвідмінювання дієслів у теперішньому, минулому та майбутньому часі, утворення форм наказового способу деяких дієслів, знання видових пар дієслів, що вивчаються, утворення вищого і найвищого ступенів порівняння прикметників, структура простого речення, складносурядні речення зі сполучниками *і/ї, та*, складнопідрядні речення зі сполучниками і сполучними словами *що, щоб, де, куди, звідки, коли*, стилістичні засоби лексики (синоніми й антоніми). Кількість активної лексики на рівні A2 має сягати 2000 слів [8].

Таким чином, мовне і мовленнєве наповнення та комунікативні завдання короткотермінового курсу української мови для слухачів підготовчих відділень визначаються основними вимогами Стандартів української мови як іноземної до рівня володіння мовою на початковому етапі.

Як відомо, мета, змістове наповнення і умови викладання мови визначають вибір підходів, стратегій і методів навчання [12]. І. Кожушко у статті, присвяченій особливостям викладання факультативного курсу української мови іноземцям, які навчаються у ЗВО російською мовою, для ефективного формування їхньої комунікативної компетенції пропонує поєднання комунікативного, структурного та лексичного підходів із застосуванням дедуктивного, індуктивного, граматико-перекладного та інтерактивного методів навчання [5]. Така точка зору видається слушною і для аналізованого короткотермінового курсу української мови, оскільки обидва курси мають на меті формування україномовної комунікативної компетентності іноземців, необхідної для адаптації в соціокультурному та академічному просторі, в обмежений у часі навчальний період. Розглянемо запропоновані методи і підходи.

Комунікативний підхід, принципи й основи якого були розроблені Ю. Пассовим, є найбільш задіяним у сучасній методиці викладання іноземних мов, й української як іноземної зокрема. Він передбачає формування комунікативної компетентності, тобто здатності інофонів використовувати отримані знання граматичних і лексичних одиниць виучуваної мови у різних ситуаціях спілкування. За комунікативного підходу структура процесу навчання реалізується за моделлю «презентація – практика – застосування». На етапі презентації вводиться навчальний матеріал, найчастіше через читання невеликого тексту або діалогу, де мовні одиниці представлені у ситуації й учні можуть спостерігати функціонування презентованого зразка у мовленні. Після пояснення правила на етапі практики граматичний і лексичний матеріал відпрацьовується у завданнях, які мають комунікативну спрямованість та зв'язок із реальними ситуаціями спілкування. Етап застосування направлений на розв'язання певних комунікативних завдань за допомогою отриманих лінгвістичних знань. Методисти засвідчують ефективність такої моделі навчання зокрема і для дорослих інофонів, що опановують мову на рівні A1 – A2 [4]. Проте недоліком зазначеного підходу, на думку І. Кожушко, і у цьому ми з нею цілком згодні, є недостатньо сформовані уявлення про систему мови, що в подальшому може негативно вплинути на можливість поглиблення іноземцями отриманих знань з української мови.

Тому видається слушним запровадження у навчання елементів структурного підходу, що передбачає презентацію мовного матеріалу за допомогою мовленнєвого зразка, який є конкретизацією розширеної структурної схеми речення і виражає певні значення найбільш незалежно від лексичного вираження його компонентів і від комунікативної мети висловлювання. Оскільки комплексний мовленнєвий зразок становить єдність значення й форми, опис і структурування навчального матеріалу на основі комплексних мовленнєвих зразків дозволяє зв'язати смисловий бік мовлення з його формальною організацією [9]. Таким чином в інофонів формуються чіткі уявлення про граматичні категорії української мови, знання про які вони потім можуть доповнити самостійно.

Пояснення граматичних і лексичних особливостей мови через певні правила передбачає запровадження як дедуктивного (від загального до окремого, тобто від правила до вживання правильної комунікативної одиниці у мовленні), так й індуктивного методів навчання (від спостереження конкретної мовної одиниці у комунікативному зразку до формулювання загального правила її функціонування). Поєднання дедуктивного й індуктивного методів у навчанні підвищує ефективність засвоєння системи мови.

Застосування лексичного підходу та граматики-перекладного методу на цьому етапі навчання нам видається досить обмеженим, оскільки лексична та граматична системи мови, що вивчається, та мови-посередника, у даному випадку української й англійської, надто різняться за структурою та формальною організацією, а рівень володіння слухачами підготовчого відділення англійською мовою недостатній для активного її використання у навчальному процесі. Більш доцільним, на наш погляд, у деяких випадках може стати запровадження на заняттях з української мови імпліцитного методу, а саме навчання певних граматичних конструкцій без пояснення граматичних правил, а за допомогою формування здатності автоматично вживати граматичні структури у мовленні на основі створених структурних зразків мовленнєвої ситуації. Зазвичай цей підхід варто використовувати на початковому етапі вивчення мови, коли обсяг граматичного матеріалу, що опановується, достатньо обмежений.

До найбільш продуктивних технологій інтерактивного навчання мов, що забезпечує діалогічну взаємодію суб'єктів

освітнього процесу, належать мозковий штурм, рольові та ділові ігри, метод проєктів, кейс-технологія, дискусії, круглі столи, робота у малих групах тощо. Безумовно, не всі ці технології можуть бути запроваджені на початковому етапі вивчення мови. Традиційно найчастіше застосовують під час мовного навчання слухачів підготовчих відділень рольові ігри та роботу у парах або малих групах. На думку багатьох науковців (Г. Китайгородська, О. Митрофанова, І. Маркова), ці інтерактивні технології сприяють інтенсифікації вивчення мови, оптимізують і мотивують навчальний процес.

Сучасна лінгводидактика висуває такі вимоги до організації навчання української мови як іноземної: комунікативно-мовленнєва спрямованість кожного заняття, комплексність у визначенні завдань та їхньої практичної реалізації, інтенсифікація активності розумово-мовленнєвої діяльності студентів-іноземців, урізноманітнення форм роботи, лексична спрямованість, культурно-національне змістове наповнення і сприяння адаптації інофонів у новому соціокультурному оточенні. На думку дослідників, ці чинники є ефективними для комплексного забезпечення викладання української мови іноземцям та його комунікативно-мовленнєвої спрямованості [6]. Саме такі чинники, а також розглянуті вище підходи і методи навчання враховувалися та були застосовані викладачами кафедри мовної підготовки під час розробки короткотермінового курсу української мови для слухачів підготовчого відділення Навчально-наукового інституту міжнародної освіти Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Курс розрахований на 96 годин аудиторних практичних занять, вивчається протягом двох семестрів із формами контролю за дворівневою і чотирирівневою шкалою оцінювання, пройшов апробацію в групах іноземних слухачів підготовчого відділення з англійською мовою навчання і показав високі результати у формуванні країномовної компетентності учнів.

За матеріалами курсу створено навчальний посібник «Вивчаємо українську» (автори – В. Комарова, Т. Лагута, І. Сухова). Посібник містить 15 уроків, побудованих за єдиним принципом: граматична тема з граматичними таблицями, поясненнями до них та граматичними завданнями на відпрацювання та закріплення матеріалу, що вивчається, діалоги і тексти на спостереження

вживання у мовленні вивчених граматичних явищ, актуальні для іноземних слухачів комунікативні теми з діалогами, текстами та комунікативними завданнями, мовні і мовленнєві завдання для самостійної роботи учнів. Лексичний матеріал подається концентровано з прикладами вживання в активному мовленні. У кінці кожного уроку надано словник нової активної лексики з перекладом англійською мовою. Мовний матеріал представлено фонетико-графічною, відмінково-прийменниковою та видо-часовою системами української мови, обсяг лексико-граматичного матеріалу, згідно зі Стандартами, відповідає початковому етапу навчання. Мовленнєві теми охоплюють різні сфери студентського життя (навчання, дозвілля, побут тощо). Серед навчальних видань з української мови для слухачів підготовчих відділень посібник вирізняють компактність, стислість та ретельний відбір навчального матеріалу, що відповідає комунікативним потребам іноземців – майбутніх здобувачів вищої освіти у ЗВО України англійською мовою та спрямований на формування у них україномовної комунікативної компетентності.

Аналізуючи аспекти підручників і навчальних посібників із мови навчання для іноземних студентів (методичні, соціолінгвістичні, лінгводидактичні) та їхнє відображення в компонентах навчально-методичного забезпечення освітнього процесу, Н. Ушакова підкреслює важливість семіотико-поліграфічного, який реалізується через розроблення знакової системи, ілюстративне та поліграфічне оформлення навчальних видань [10]. Варто зазначити, що автори посібника приділили розробці цього аспекту значну увагу. Безумовною перевагою аналізованого посібника є прекрасно підібраний ілюстративний матеріал і чудова поліграфія, що має викликати зацікавлення у слухачів підготовчого відділення та підвищити мотивацію іноземців до вивчення української мови.

Висновки. Таким чином, нами було розглянуто основні підходи, методи та чинники, застосовані у розробці короткотермінового курсу української мови для слухачів підготовчого відділення, які навчаються англійською мовою. Найбільш ефективними у формуванні україномовної комунікативної компетентності означеного контингенту іноземців є комунікативний підхід з елементами структурного підходу

у поєднанні з дедуктивним, індуктивним й імпліцитним методами та дещо обмеженими технологіями інтерактивного навчання.

Перспективами подальшого наукового дослідження може стати аналіз прийомів, методів та дидактичних засад розробки та змістового наповнення дистанційного короткотермінового курсу та онлайн-навчання української мови іноземних слухачів підготовчого відділення, що навчаються англійською мовою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондаренко В.В., Резван О.О., Моргунова Н.С. та ін. Мова для всіх. Харків: ХНАДУ, 2010. 210 с.
2. Вінницька В.М., Плющ Н.П. Українська мова. Практичний курс граматики для студентів-іноземців. К.: ВПЦ «Київський університет», 2003. 272 с.
3. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / за ред. доктор пед. наук, проф. С.Ю. Ніколаєвої. К.: Левіт, 2003. 273 с.
4. Занкова А. К практике использования коммуникативного подхода в преподавании русского языка как иностранного. *Международный информационно-аналитический журнал «Crede expert»*. 2016, № 4 (11). С. 13–23.
5. Кожушко І.А. Інноваційні підходи та методи викладання експрес-курсу української мови як іноземної. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки*. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. Вип. 15. С. 42–50.
6. Лобода Т.М. Методичні засади викладання української мови як іноземної у вищих навчальних закладах. *Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія 8. Філологічні науки (мовознавство і літературознавство)*. 2017. Вип. 9. С. 82–87.
7. Практична граматики української мови для іноземців: навч. посібник / Ніколаєва Н.С., Любчевська-Сокур В.О., Невойт В.І. та ін. Київ: Четверга хвиля, 2020. 216 с.
8. Стандарт Львівського університету. Українська мова як іноземна (рівні загального володіння). URL: <https://philology.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/02/Standart-L-vivs-koho-universytetu-ukrainska-mova-iak-inozemna.pdf> (дата звернення: 21.08.2022).
9. Тростинська О.М., Копилова О.В. Граматичний аспект у викладанні української мови як іноземної. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки*. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2018. Вип. 32. С. 101–111. DOI: <https://doi.org/10.26565/2073-4379-2018-32-09>.

10. Ушакова Н.І. Підручник з мови навчання як засіб реалізації концепції мовної підготовки іноземців у вищих навчальних закладах України. *Проблеми сучасного підручника* / [ред. кол.; наук. ред. – О.М. Топузов]. К.: Педагогічна думка, 2012. Вип. 12. С. 730–735.
11. Чистякова А.Б. Селіверстова Л.І., Лагута Т.М. Українська мова для іноземців: підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2008. 384 с.
12. Азимов Э.Г., Щукин А.Н. Современный словарь методических терминов и понятий. Теория и практика обучения языкам. М.: Оникс, 2019. 496 с.

Стаття надійшла до редакції 10.09.2022.

Статтю рекомендовано до друку 02.11.2022.

Як цитувати: Тростинська О., Комарова В. Короткотерміновий курс української мови як іноземної: завдання, підходи, реалізація. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки*. Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2022. Вип. 41. С. 46–59. DOI: <https://doi.org/10.26565/2073-4379-2022-41-03>.

A SHORT-TERM COURSE OF UKRAINIAN AS A FOREIGN LANGUAGE: TASKS, APPROACHES, IMPLEMENTATION

Oksana Trostynska

PhD in Philology, Associate Professor, Language Training Department,
Institute of International Education for Study and Research,
V.N. Karazin Kharkiv National University
(61022, Kharkiv, 4 Svoboda Square); e-mail: okasana@ua.fm;
orcid: <http://orcid.org/0000-0002-2999-629X>

Valeria Komarova

Assistant Professor, Language Training Department,
Institute of International Education for Study and Research,
V.N. Karazin Kharkiv National University
(61022, Kharkiv, 4 Svoboda Square); e-mail: valery.l.komarova@gmail.com;
orcid: <http://orcid.org/0000-0002-0588-2044>

The article defines tasks and outlines approaches and ways to implement a short-term Ukrainian language course for foreign students of a preparatory department using a course developed by the teachers of the Language Training Department of International Education Institute for Study and Research of V.N. Karazin Kharkiv National University as an example.

After the adoption of English as a medium of instruction at Ukrainian higher institutions, those international students of preparatory departments who do not have the appropriate language level have to learn two languages, i.e. English as a medium of instruction, and Ukrainian as the host country's state language, which is crucial for functioning in the social and cultural environment.

A limited amount of classroom time for learning Ukrainian makes it a challenge for teachers and methodologists. The core task is to develop a short-term course that would contain all the main structures of the Ukrainian language. In addition, there is an objective to build a communication competence sufficient to help the students adapt to a new social and cultural environment while studying in Ukraine. As a result, the students should master the Ukrainian language at the A2 level, which corresponds to the "basic user of the language".

The article includes the initial language proficiency level requirements according to the Common European Framework of Reference for Languages as well as the standards of Ukrainian as a foreign language at the A2 level.

The authors also highlight how communicative methodology combines a structural approach and deductive, inductive, implicit, and interactive teaching methodologies. There is a conclusion on the relevance and advisability of such methodologies for the short-term Ukrainian language course for international students.

The paper contains an analysis of the structure and content of the textbook "Learning Ukrainian" by V. Komarova, T. Laguta, and I. Sukhova based on the developed course materials. The book stands out among the other textbooks of Ukrainian for international students due to its condensed form and scrupulous selection of educational content. Moreover, the textbook corresponds to the needs of future international students who will be getting higher education in English at higher education institutions in Ukraine by forming communicative competence in Ukrainian.

The authors examine the approaches and methods of teaching that correspond to the purpose and features of teaching a short-term course. The article showcases the communicative approach as the most widespread language educational method while studying any foreign language, and the Ukrainian language in particular.

Keywords: *short-term course, textbook, students of the preparatory department, Ukrainian as a foreign language.*

REFERENCES

1. Bondarenko, V.V., Rezvan, O.O. and Morhunova, N.S. (2010). *Mova dlia vsikh [A language for everyone]*. Kharkiv: Kharkiv national automobile & highway university: KHNADU [in Ukrainian].

2. Vinnytska, V.M. and Plushch, N.P. (2003). *Ukrainska mova. Praktychnyi kurs hramatyky dlia studentiv-inozemtsiv [Ukrainian language. Practical grammar course for foreign students]*. Kyiv: Kyiv University Publishing and Printing Center [in Ukrainian].
3. Nikolaiev, S.Yu. (Ed.). (2003). *Zahalnoievropeiski Rekomendatsii z movnoi osvity: vyvchennia, vykladannia, otsiniuvannia [All-European recommendations on language education: study, teaching, evaluation]*. Kyiv: Lenvit [in Ukrainian].
4. Zankova, A. (2016). K praktike ispolzovaniya kommunikativnogo podkhoda v prepodavanii russkogo yazyka kak inostrannogo [On the practice of using the communicative approach in teaching Russian as a foreign language]. “Crede expert” International Information and Analytical Journal, 4 (11), pp. 13–23 [in Ukrainian].
5. Kozhushko, I.A. (2015). Innovatsiini pidkhody ta metody vykladannia ekspres-kursu ukrainskoi movy yak inozemnoi [Innovative approaches and methods of teaching an express course of Ukrainian as a foreign language]. *Vykladannia mov u vyshchyykh navchalnykh zakladakh osvity na suchasnomu etapi. Mizhpredmetni zviazky [Teaching languages at higher educational establishments at the present stage. Intersubject relations]*. Kharkiv: V.N. Karazin Kharkiv National University, 15, pp. 42–50 [in Ukrainian].
6. Loboda, T.M. (2017). Metodychni zasady vykladannia ukrainskoi movy yak inozemnoi u vyshchyykh navchalnykh zakladakh [Methodological principles of teaching Ukrainian as a foreign language in higher educational institutions]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M.P. Drahomanova. Seriiia 8. Filolohichni nauky (movoznavstvo i literaturoznavstvo) [Scientific chronology M.P. Drahomanov NPU. Series 8. Philological sciences (philological studies and literary studies)]*, pp. 82–87 [in Ukrainian].
7. Nikolaieva, N.S., Liubchevska-Sokur, V.O. and Nevoit, V.I. (2020). *Praktychna hramatyka ukrainskoi movy dlia inozemtsiv [Practical grammar of the Ukrainian language for foreigners]*. Kyiv: Chetverta khvyliia [in Ukrainian].
8. *Standart Lvivskoho universytetu. Ukrainska mova yak inozemna (rivni zahalnoho volodinnia) [Standard of Lviv University. Ukrainian as a foreign language (proficiency levels)]*. Available at: <https://philology.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/02/> [Accessed 21 Aug. 2022] [in Ukrainian].
9. Trostynska, O.M. and Kopylova, O.V. (2018). Grammatical aspect in teaching Ukrainian as a foreign language. *Vykladannia mov u vyshchyykh navchalnykh zakladakh osvity na suchasnomu etapi. Mizhpredmetni zviazky [Teaching languages at higher educational establishments at the present stage. Intersubject relations]*. Kharkiv: V.N. Karazin Kharkiv

- National University, 32, pp. 101–111 [in Ukrainian]. DOI: <https://doi.org/10.26565/2073-4379-2018-32-09>.
10. Ushakova, N.I. (2012). Pidruchnyk z movy navchannia yak zasib realizatsii kontseptsii movnoi pidhotovky inozemtsiv u vyshchych navchalnykh zakladakh Ukrainy [Textbook on the language of instruction as a means of implementing the concept of language training of foreigners at higher educational institutions of Ukraine]. *Problemy suchasnoho pidruchnyka [Problems of the modern textbook]*. Kyiv: Pedahohichna dumka, 12, pp. 730–735 [in Ukrainian].
 11. Chystiakova, A.B. Seliverstova, L.I. and Lahuta, T.M. (2008). *Ukrainska mova dlia inozemtsiv: pidruchnyk dlia inozemnykh studentiv vyshchych navchalnykh zakladiv [Ukrainian language for foreigners: a textbook for foreign students of higher educational institutions]*. Kharkiv: V.N. Karazin Kharkiv National University [in Ukrainian].
 12. Azimov, Ye.G. and Shchukin, A.N. (2019). *Sovremennyy slovar metodicheskikh terminov i ponyatiy. Teoriya i praktika obucheniya yazykam [Modern dictionary of methodological terms and concepts. Theory and practice of teaching languages]*. Moscow: Oniks [in Russian].

The article was received by the editors 10.09.2022.

The article was recommended for printing 02.11.2022.

In cites: Trostynska O., Komarova V. (2022). A short-term course of Ukrainian as a foreign language: tasks, approaches, implementation. *Teaching languages at higher educational establishments at the present stage. Intersubject relations*. Kharkiv: V.N. Karazin Kharkiv National University, 41, pp. 46–59. DOI: <https://doi.org/10.26565/2073-4379-2022-41-03> [in Ukrainian].